

Олейнікова Т.В., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Реформування системи охорони здоров'я нашої країни є критично важливим завданням, яке вимагає не лише повної переорієнтації, але й ретельного визначення мети та цілей політики в галузі охорони здоров'я. Від самого початку реформи необхідно враховувати потреби та очікування наших громадян, забезпечуючи їх доступ до високоякісної медичної допомоги. Для досягнення цієї мети важливо впроваджувати сучасні механізми управління розвитком системи охорони здоров'я і це означає впровадження ефективної системи моніторингу та оцінки якості медичних послуг, а також забезпечення прозорості та відкритості у взаємодії з громадськістю.

Крім того, необхідно мати системне, комплексне бачення перспектив розвитку галузі охорони здоров'я, що важливим є врахування не лише поточних проблем і викликів, а й аналіз та прогнозування майбутніх тенденцій, зокрема змін в демографії, технологіях та соціальних умовах.

З 25 грудня 2023 року у Верховній Раді України розглядаються нові законодавчі ініціативи, спрямовані на реформування сфери охорони здоров'я через впровадження системи самоврядування. Серед ключових документів - проєкт Закону України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні» [5] під номером 10372 та його альтернатива - законопроєкт «Про медичне самоврядування» № 10372-1 [4]. Додатково, з'явився проєкт № 10388 «Про лікарське самоврядування» [3]. Ці законопроєкти мають на меті створення єдиної ефективної системи управління медичною діяльністю в країні, яка забезпечуватиме високий рівень професіоналізму та незалежності медичних працівників. Розроблені Міністерством охорони здоров'я України, ці законопроєкти відповідають указу Президента України від 18 червня 2021 року № 261/2021, який передбачає ряд заходів щодо підвищення конкурентоспроможності медичних закладів та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників.

Законопроєкти пропонують створити умови, де медичні працівники зможуть самостійно регулювати свою професійну діяльність, з метою підвищення якості медичного обслуговування та захисту прав пацієнтів.

У проєкті Закону № 10372, який розглядається у Верховній Раді України, існують певні аспекти, які потребують додаткового регулювання або уточнення [5]. Серед цих аспектів:

1. Захист персональних даних, що має на меті забезпечити адекватний захист персональних даних при відкритому доступі до Реєстру людських ресурсів у сфері охорони здоров'я. Важливо розробити чіткі механізми криптографічного захисту інформації, обмеження доступу та аудиту використання даних.

2. Установчі збори палат, а саме, щодо порядку проведення установчих зборів професійних палат медичних та фармацевтичних професій має бути детально прописаний, щоб уникнути правової невизначеності та забезпечити прозорість процесу заснування цих організацій.

3. Захист прав працівників, із деталізацією форм та засобів захисту прав медичних та фармацевтичних працівників від незаконного втручання в їх професійну діяльність потребують уточнення, включаючи заходи щодо юридичного захисту та механізми реагування на професійні скарги.

4. Кваліфікаційні вимоги: освітні та кваліфікаційні вимоги до голів та членів органів професійних палат мають бути чітко встановлені, щоб гарантувати високий рівень компетентності та професіоналізму в управлінських структурах. Ці питання є критично важливими для створення ефективної та справедливої системи самоврядування у сфері охорони здоров'я, яка могла б адекватно відповідати потребам медичних працівників і пацієнтів [6].

Нарешті, успішне реформування системи охорони здоров'я потребує розробки чіткого плану дій. Цей план повинен бути оснований на наукових дослідженнях та кращих практиках, а також має враховувати конкретні стратегії і заходи, необхідні для досягнення поставлених цілей [1]. Тільки за умови виконання всіх цих кроків зможемо створити ефективну та доступну систему охорони здоров'я, яка відповідає потребам сучасного суспільства.

Лікарське самоврядування представляє собою систему професійного самоврядування у медичній галузі, спрямовану на забезпечення кваліфікованої та відповідальної медичної практики [2]. Ця система створена для того, щоб лікарі мали змогу самостійно регулювати власну діяльність, забезпечуючи високий професійний рівень, дотримання етичних стандартів та зміцнення професійної незалежності.

Важливість лікарського самоврядування підтверджена Всесвітньою медичною асоціацією, яка наголошує на необхідності надання лікарям права на самостійне управління своєю професією як засобу досягнення вищих стандартів в охороні здоров'я. За таких умов можливе створення оптимальної медичної системи, що сприятиме національному розвитку та зміцненню громадського здоров'я.

Література

1. Мазур І.П., Тищук М.М. (2019) Лікарське самоврядування: європейський досвід і кроки до впровадження в Україні. *Здоров'я України 21 сторіччя*, № 4 (449): 26–27 URL: <https://health-ua.com/article/41680-lkarske-samovryaduvannyavropejskij-dosvd-kroki-dovprovadzhennya-vukran>.
2. Публічне управління в Україні: виклики та перспективи: *матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Запоріжжя, 27-28 жовт. 2023 р. Львів Торунь: Liha-Pres, 2023. 60 с. URL: https://nung.edu.ua/sites/default/files/2024-02/conference_kpu_stat%20maneg_27%E2%80%9328%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%BD%D1%8F%202023.pdf.
3. Проект Закону про лікарське самоврядування (№ 10388 від 01.01.2024). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/II10506A>.
4. Проект Закону про медичне самоврядування» 10372-1 від 08.01.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43483>.
5. Проект Закону про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні (№ 10372 від 25.12.2023). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43447>.
6. Професіоналізація державної служби: вітчизняні виклики та європейські орієнтири: *матеріали Міжнар. круглого столу до Дня державної служби* (Київ, 20 черв. 2023 р.) / за заг. ред. Л.Г. Комахи, Н.М. Корчак, Н.Б. Ларіної. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2023. 200 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/367/files/e042ca3d-c4e0-4b73-8d46-a81c5709e88d.pdf>.

УДК 340:336.226(043.2)

Устинова І.П., к.ю.н., доцент,
Денисюк М.С., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС

Існуюча система оподаткування доходів громадян досить неефективна і потребує ґрунтовного аналізу з метою виявлення напрямів її реформування. У вітчизняних реаліях вплив податку на доходи фізичних на доходи бюджетів різних рівнів досить значний. Тому до найбільш складної проблеми фіскального та регулюючого значення слід віднести дослідження значення податків з особистих доходів фізичних осіб у формуванні доходної частини місцевих бюджетів. Початок воєнних дій в Україні та введення воєнного стану змусили керівництво країни переглянути низку законодавчих документів, у тому числі й щодо оподаткування доходів фізичних осіб [2, с. 15-18].

Податок на доходи фізичних осіб не тільки є загальнодержавним податком, але є джерелом доходів як державного, так і місцевих бюджетів